

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

**EEN
KNAL
MET GROTE
GEVOLGEN**

**PERLINI EEN
GOEDE MATCH MET
KRONENBURG**

**MAGIRUS
USAF
BRANDWEERWAGENS**

45
NOVEMBER 2023

INHOUD

- 10 PERSBERICHT**
Magirus lanceert zijn eigen drone M-Eye
- 13 KLASSIEKER**
1955 Magirus-Deutz terug in Veenendaal
- 14 OVER DE GENS**
Opendeurdag Beveren, Herentals, Wommelgem en Borsbeek
- 18 HISTORIE**
Magirus-Deutz USAF Brandweerwagens
- 21 OVER DE GENS**
Freiwillige Feuerwehr Radbruch bouwde BGS-Magirus om tot TLF
- 22 OVER DE GENS**
De levens van een DAF 1300
- 23 EVENEMENT**
46e Wereldhavendagen
- 25 OPBOUWFABRIKANT**
Perlini, een goede match met Kronenburg
- 30 HISTORIE**
Een knal met grote gevolgen

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de
**VBB | Nederlandse Vereniging van
Belangstellenden in het Brandweerwezen**

SAMENSTELLING Peter Snellen (eindredactie) en
Jeroen Steenhuis (vormgeving)
REACTIES info@brandweer.org
KOPIJ INSTUREN uiterlijk 10 januari 2024

Soms zit het mee, soms zit het tegen. Dit keer zat het heel erg mee. Want er kwamen weer heel wat fraaie artikelen, die toch vooral op de goedkeuring van de in historie en historische voertuigen geïnteresseerde leden kunnen rekenen.

Uw vaste team van nieuwsgagers was lekker op dreef. Daarom is deze *VBB Nieuwsbrief* weer wat omvangrijker dan de vorige. Van Magirus kregen we een persbericht met een kijkje op de hedendaagse brandweer, die moet gaan werken met toestellen die vijftien jaar geleden ondenkbaar zouden zijn geweest.

Albert Baas deed afstand van een van zijn voertuigen, dat daarmee weer terug is bij het brandweerkorps waar het zijn carrière ooit begon. Albert meldde ons dit en Adriaan Kriek schreef er een aardig artikeltje over.

Onze Belgische correspondent met een onmiskenbaar Rotterdams accent, Marinus Oosthoek, toont u weer enkele evenementen, die bij onze zuiderburen hebben plaatsgevonden. Dan weet u in ieder geval wat u gemist heeft en ook, dat het in de gaten houden van de agenda met activiteiten in het buitenland toch ook zo zijn voordelen heeft. Marinus was het ook die de stoot gaf voor het artikel over de Amerikaanse Magirus brandweerwagens die voor de in Duitsland gelegerde militairen werden gebouwd, maar die vaak in België meer en langer dienst deden dan bij de Amerikaanse luchtmacht.

Burkhard Giese stuurde een artikel in over een wel heel bijzon-

dere brandweerwagen, voortgekomen uit een zelfbouwproject van een klein vrijwillig korps.

Adriaan Kriek leverde weer de vaste rubrieken aan, zodat u kunt zien waar de afgestoten brandweerwagens zijn gebleven en soms waar ze gaan verblijven. Ook vertelt hij de geschiedenis van een Nederlandse auto in België. Het artikel over Perlini crashtenders zat al heel lang in de pen en nu is het er eindelijk van gekomen. Daar was ondergetekende dan weer heel blij mee, want het blijven toch de wagens die hij zag bij één van de eerste excursies van de VBB. Die hebben toen een blijvende indruk achtergelaten.

En we gaan er dan nog met (letterlijk) een knal uit. Eén iemand in het bijzonder heeft meegeholpen om het artikel over de 'DSM-ramp' te maken. Niet iedereen wil met zijn naam in deze nieuwsbrief staan en dat geldt ook voor hem. Niettemin, de assistentie werd zeer op prijs gesteld en de collectie over dit ongeval kon dankzij hem weer worden uitgebreid. Dossievorming heet dat. Ooit, als wij er al lang niet meer zijn, kan men dan in ieder geval nog nagaan, wat er allemaal speelde in onze tijd. En misschien leert men er wel een lesje uit.

Daarom: Allen die aan de inhoud hebben meegewerkt (met name of niet met name genoemd): heel veel dank.

Jeroen, dank je wel voor de mooie manier waarop deze nieuwsbrief weer is opgemaakt. Er zijn heel veel verenigingen die daar jaloers op zijn. En u allen die de VBB Nieuwsbrief gaan lezen: veel plezier daarmee.

PETER SNELLEN

U heeft op uw beeldscherm voor u alweer een aflevering van de digitale *VBB Nieuwsbrief*. En ook ditmaal weer samengesteld door verenigingskanjers Peter Snellen, Adriaan Kriek, Marinus Oosthoek en Jeroen Steenhuis. Zij diepen in deze digitale nieuwsbrieven veelal historische onderwerpen uit en bieden daarmee niet alleen u als VBB-lid veel extra informatie, maar de verzameling van al deze nieuwsbrieven vormt intussen ook een geweldig archief met veel historische informatie. In dit nummer verhoudingsgewijs veel aandacht voor merendeels historisch brandweermaterieel. Maar daarnaast gelukkig ook nog andere interessante historische onderwerpen.

En om bij dat brandweermaterieel te blijven valt er nog meer nieuws te melden. In het nog niet eens zo heel lange verleden, toen de meeste brandweerkorpsen nog echt gemeentelijke korpsen waren, gaf de VBB jaarlijks een zogenaamd *Brandweermaterieelboek* (BMB) uit. Daarin stond per brandweerregio het brandweermaterieel waarover de gemeentelijke brandweren beschikten, vermeld per type en op roepnummer. Dat BMB was destijds een veel gevraagd item, omdat toen nog massaal met hulp van scanners kon worden meegeluisterd met het mobilofoon- en portofoonverkeer. De invoering van C2000, de verdergaande schaalvergroting met de komst van veiligheidsregio's en het loslaten van de gemeentegrenzen als verzorgingsbieden maakte een overzicht van het brandweermaterieel in ons land diffuser. En dat werd nog meer toen alle brandweervoertuigen niet langer eigendom van de individuele gemeenten/korpsen waren, maar werden overgedragen aan de verschillende veiligheidsregio's. En in die regio's werd daarna – om allerlei moverende redenen – weer met allerlei voertuigen tussen de verschillende posten heen en weer geschoven.

Mede daardoor ontstond er, ondanks C2000, toch weer vraag naar een overzicht, kortom een vraag naar een modernere versie van het *Brandweermaterieelboek*. Zo'n overzicht is uiteraard geen statisch document en het jaarlijks drukken van een nieuwe versie is alleen al omwille van de kosten geen optie. Dus komt er binnenkort een volledig vernieuwde en digitale versie van het BMB. Een versie die alleen voor VBB-leden beschikbaar is en kan worden geraadpleegd op het voor leden afgeschermd deel van de website. Een BMB dat zo volledig en actueel mogelijk is, maar omwille van de vele mutaties die plaats vinden zullen we ook een beroep moeten doen op de hulp en de medewerking van leden om dat digitale BMB continue up-to-date te blijven houden. Zodra we dit digitale BMB lanceren laten we dat alle leden uiteraard direct weten.

Iets om naar uit te kijken, net zoals natuurlijk de volgende edities van deze nieuwsbrief.

TON VAN EIJSDEN VOORZITTER

‘Verticale bosbranden’

Dat met het voortschrijden van de tijd de brand- en incidentrisico's veranderen omdat ook de maatschappij verandert, weten we al langer. In de categorie 'nieuwe scenario's' waarop de brandweer zich dient voor te bereiden, hoorde ik onlangs weer een nieuwe: verticale bosbranden in stedelijk gebied! Ja, hou je vast, want die komen er echt. Tenminste, als de plannen voor de klimaatadaptatie van Neerlands steden daadwerkelijk worden uitgevoerd. En de brandweer mag het straks allemaal weer oplossen. Om onoplosbare operationele dilemma's en 21e-eeuwse stadsbranden te voorkomen, denken ze daarom liever mee aan de voorkant. Hoe dat zit? Lees verder.

Tijdens het jaarlijkse Brandweer Event (ja, dat is de hedendaagse variant van het vroegere Brandweercongres) werd wederom een grimmig toekomstbeeld geschetst voor de hulpverleners. Rampspoed staat ons te wachten, in termen van water en vuur, droogte en natheid, hitte en.... méér hitte. Los van de operationele preparatie in de veiligheidsregio's, om klaar te zijn voor al die nieuwe incidenttypen die met de klimaatverandering op ons afkomen, moet onze bebouwde omgeving ook worden aangepast. Om de effecten van extreme hitte en extreme neerslag in dorpen en steden te verminderen, moeten gebouwen, infrastructuur en afwatering op een nieuwe leest worden geschoeid.

Een van de trends is meer groen in stedelijke gebieden te brengen. Groen is goed. Bomen, struiken en planten nemen minder hitte op dan al die betonnen gebouwen en plakken asfalt, dus zal in vergroende steden de temperatuur minder extreem stijgen. Omdat de ruimte in de grote steden beperkt is en dus elke vierkante meter moet worden benut, moet creatief worden gezocht naar ruimte voor al dat 'klimaatadaptieve groen'. Groendaken kennen we al, met sedums, grassen

en soms complete tuinen op platte daken. Je vindt ze al op veel woon- en kantoorgebouwen en industriepanden. Nu komen daar ook op steeds meer plaatsen groene gevels bij. Gebouwconstructies worden aan de buitenzijde bekleed met natuurlijke materialen, waarop grassen, mossen, kruiden en andere planten kunnen

groeien. Compleet met boompertjes op uitstekende balkons en platte daken, ontstaan alzo in stedelijke gebieden 'verticale bossen'. Want dit stedelijk groen kun je aanleggen op het dak van een Amsterdams grachtenpand, maar ook op de gevels van een tientallen etages tellende woon- of kantoorstoren.

De oplettende lezer weet al waar dit naartoe gaat: plantenspul is organisch materiaal en heeft de neiging onder bepaalde condities in verbinding met zuurstof een oxidatieproces te ondergaan. In begrijpelijke taal: 't kan branden. En dat is waar risicobeheersingsexperts en brandweerkundigen zich zorgen over maken. Tijdens het voornoemde Brandweer Event in Rosmalen, met tal

van interessante workshops, gaf Lana Garrels van Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland een doorkijkje in de gevolgen van de klimaatverandering en klimaatadaptatie voor de brandweer. De verticale bossen en groene daken in steden waren een van de thema's die zij belichtte.

De aandachtspunten die mevrouw Garrels aanstipte, waren onder andere: Welke typen planten worden gebruikt voor die groene gevels en

daken? Het ene groen brandt, als het droog is, harder dan het andere. En als het dan eenmaal brandt, wat is dan het perspectief voor de brandweer? Hoe krijgen we het uit? Kunnen we er goed bij? Met ladders en hoogwerkers? Zijn de gebouwen überhaupt bereikbaar voor redvoertuigen? En is er in het stedelijk gebied

**PLANTENSPUL IS ORGANISCH
MATERIAAL EN HEEFT DE
NEIGING ONDER BEPAALDE
CONDITIES IN VERBINDING
MET ZUURSTOF EEN
OXIDATIEPROCES TE
ONDERGAAN. IN BEGRIJPelijke
TAAL: 'T KAN BRANDEN.**

COLUMN

voldoende bluswater beschikbaar om die scenario's te beheersen. Het mag duidelijk zijn: de brandweer heeft voor deze nieuwe uitdagingen de Minusbrandbestrijdingsstrategie nodig.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

KlassiekerNieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK**

AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Na de Tweede Wereldoorlog kreeg Witmarsum via het Marshallplan de beschikking over een Chevrolet MS4400 chassis. Het chassis dateert uit 1943 en werd in 1948 opgebouwd door Bickers tot een 11-persoons autospuiter met een lagedrukpomp van 2500 l/min. Aanvankelijk kreeg hij het kenteken B-32898 dat later RA-17-82 werd. In 1954 is het voertuig verplaatst naar de brandweer van Makkum, waar hij tot 1972 dienst heeft gedaan. In 1972 werd hij verkocht aan de bedrijfsbrandweer scheepswerf Amels-Makkum, waar hij nog 20 jaar lang een rustige oude dag had. Daarna is hij als museumvoertuig terechtgekomen bij de brandweer Ens. Thans wordt het voertuig door een particulier verkocht via Marktplaats. Er staan weinig gegevens over dit voertuig in de advertentie, maar de vraagprijs is € 23.500 en daarmee koopt u wel een echte eyecatcher.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

KlassiekerNieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK**

AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Er worden op Marktplaats twee voormalige BB-voertuigen te koop aangeboden. Beide voertuigen zijn echter verbouwd tot camper. Ze zijn zowel van binnen als van buiten aangepast aan de wensen van de bezitter. Bouwjaar van beide voertuigen is 1952. Het kenteken van het rode voertuig is NJ-04-07 en de andere heeft NF-97-64 als kenteken. De vraagprijs van de rode is € 8.500 en dan krijgt u voor die prijs er ook nog een aanhanger bij. Dit voertuig staat op Terschelling gestald, de verkoper meldt dat op zijn kosten de overtocht wordt verzorgd. Van de Magirus met het kenteken NF-97-64 is weinig bekend; de verkoper heeft alleen de vraagprijs van € 6.500 in zijn advertentie staan.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

KlassiekerNieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK**

AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

KlassiekerNieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK**

AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Kraanwagens zijn er niet zoveel geweest in brandweer Nederland en nu heeft geen enkel korps er nog een in dienst. De brandweer Zevenaar nam in 1980 een Saviem TP3 van een garagebedrijf over, welke diende ter vervanging van de Chevrolet Hup takelwagen. Deze Saviem was voorzien van een 3-tons Hiab kraan en heeft tot begin jaren 2000 zijn takeldienst vervuld. Bouwjaar is 1974. De verkoper op Marktplaats uit Groessen geeft aan, dat het voertuig 20.000 kilometer op de teller heeft staan. Op de foto's kunt u zien dat er enig werk aan het voertuig nodig zal zijn.

Op de veilingssite Catawiki werd een Opel Blitz 1,75-330C samen met een motorspuit ter veiling aangeboden. Helaas voor de verkoper heeft dit voertuig niet de minimale verkoopprijs gehaald; de geschatte waarde was tussen de € 33.000 en € 37.000 en het bieden stopte bij € 23.500. Deze voormalige autospuit lagte druk met het voertuig BMB-003-20 uit 1953 bij de brandweer Eerschede in dienst.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Situatieverkenning en missiemonitoring van uit de lucht

Magirus lanceert zijn eigen drone

M-Eye

Het extra 'oog' in de lucht levert waardevolle informatie voor het nemen van operationele beslissingen - in realtime. Daarnaast biedt de Magirus drone niet alleen brandweerlieden, maar ook hulpverleners van andere reddings- en hulporganisaties extra veiligheid in het veld.

TEKST EN FOTO'S Magirus

In noodsituaties moeten hulpdiensten snel en gericht kunnen reageren. Het gebruik van drones is een onmisbaar onderdeel geworden van tactische en operationele commandovoering vanwege de aanzienlijke toegevoegde waarde die ze bieden bij het verkrijgen van gedetailleerde informatie.

"Dankzij de geavanceerde technologie van de M-Eye drone hebben hulpdiensten toegang tot hogeresolutiebeelden en videomateriaal voor situational awareness en de beoordeling van de gevaarsituatie. M-Eye maakt volledige integratie in het mobiele tactische netwerk Magirus TacticNet mogelijk en vormt zo een belangrijke schakel tussen digitale systemen, mensen en technologie op de grond. Idealiter kan het ook worden gebruikt om andere onbemande voertuigen te begeleiden, zoals zoals de robot Wolf R1", legt Marcel Kessler, productmanager bij Magirus, uit.

Technische gegevens

Als krachtige quadcopter met een maximaal startgewicht van 4000 gram is de Magirus M-Eye speciaal ontworpen voor gebruik door overheden en

organisaties met beveiligingstaken. Bovendien is de drone uitgerust met een dubbele RTK-navigatiesensor, die een positie nauwkeurigheid in het centimeterbereik mogelijk maakt. Qua vliegtijd is de Magirus drone uitstekend in zijn klasse met een maximale duur van 68 minuten. Ook qua operabiliteit, beeldkwaliteit en gegevensoverdracht is de UAV van Magirus precies afgestemd op de behoeften en toepassingsdoelen van brandweer en reddingsdiensten. Verdere functionaliteiten zoals de AI-trackingmodus, waypointrouteplanning en de terugkeer-naar-lanceringspositie breiden het brede prestatiespectrum van de M-Eye uit. Tijdens de ontwikkeling vertrouwde Magirus op haar kerncompetenties en de bewezen samenwerking met haar gerenommeerde partner Alpha Robotics.

Dankzij een extra gimbalbevestiging kan de drone worden uitgerust met optionele uitbreidingen zoals een extra camera of een LED-verlichtingsysteem. De M-Eye is verkrijgbaar als stand-alone product of inclusief een complete ontwerpfaciliteit.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

1955 Magirus-Deutz terug in Veenendaal

TEKST Adriaan Kriek

Een fraaie Magirus-Deutz SH3504 Rundhauber werd in 1953 door het brandweerkorps van Veenendaal besteld bij Motorkracht in Hoogeveen. Hij kwam in 1955 in dienst. Daarmee was dit het eerste brandweervoertuig in Veenendaal dat nieuw in dienst werd gesteld, want alle brandweerwagens daarvoor hadden een verleden bij een ander korps. Na meer dan 30 jaren verdween de Rundhauber uit Veenendaal, en werd hij veilig gesteld door Albert Baas.

Albert Baas kocht in 1984 deze brandweerauto van de brandweer Veenendaal. De auto was toen technisch eigenlijk in een redelijke conditie, maar de originele lak was wel vrij slecht en ook had roest op verschillende plaatsen van de carrosserie al een forse aanval gedaan. Dus bleef er eigenlijk maar één ding te doen. In ongeveer een jaar tijd werd de auto gerestaureerd: de motor werd gerepareerd, de pomp werd van nieuwe pakkingen voorzien, het chroomwerk moest opnieuw worden verchromd en diverse carrosserie- en opbouwdelen zijn toen vervangen.

Voordat de hele truck werd overgespoten, zijn er ook wat laswerkzaamheden verricht. Het meeste werk werd door de nieuwe eigenaar zelf gedaan, maar het laswerk en het spuiten van de definitieve laklaag werd uitgevoerd door Sweers Carrosseriebouw in Terwolde. Veel aandacht moest worden besteed aan de keuze van het laksysteem (Sikkens Autocryl materialen) en ook de keuze van de kleur was niet eenvoudig. Eigenlijk is RAL 3000 het officiële brandweerrood, maar voor dit oude voertuig vond Albert het iets dieperrode RAL 3001 een beter passende kleur. Daar heeft hij gelijk in. Het felle brandweerrood zou afbreuk hebben gedaan aan het uiterlijk van de wagen, want het was in de jaren vijftig helemaal niet gebruikelijk hele felle kleuren te gebruiken.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Opendeurdag

Beveren

Brandweerpost Beveren van de Hulpverleningszone Waasland vierde in het weekend van 9 en 10 september 2023 een groots evenement met verschillende hulpdiensten en de gemeentediensten. Op het grote plein naast de kazerne en op de parkeerplaats van de gemeentepolitie waren diverse voertuigen uitgesteld. Hierbij waren zelfs voertuigen van bedrijven die nauwelijks buiten hun poorten komen en niet te vergeten de oudjes, onze mooie oldtimers, waarvan er een aantal opgesteld stonden.

Hulpverleningszone Waasland verenigt de brandweer- en ambulanceposten Beveren, Kieldrecht, Kruibeke, Melsele, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster. Deze negen posten die ruim 550 medewerkers herbergen, zetten zich dagelijks in voor de bescherming van meer dan 219.000 inwoners binnen het Waasland.

Bij het tegenovergelegen Rode Kruis-gebouw stonden de voertuigen van deze afdeling gestald en tevens konden de geïnteresseerden hier informatie winnen over reanimatie en de eerste verzorging van gewonden, over bloedinzameling en men kon kijken of men geschikt zou zijn als vrijwilliger bij het Rode kruis.

De lokale politie hield op zijn terrein ook vele demonstraties. Daar kon je zelf plaatsnemen in een wagen die op zijn kop gezet kon worden, zodat je meemaakte wat je zou ondergaan als je zelf met een voertuig ondersteboven zou geraken.

Brandweerman of -vrouw spelen, wie wil dit niet? De aanwezige kinderen konden dit allemaal doen; zo konden ze zich uitleven op één van de springkastelen of ze konden zelf brandweerman of brandweervrouw spelen door een 'brandend' speelgoedhuisje te blussen.

De lokale politie en brandweer zorgden dan weer voor een veiligheidszone voor de kinderen en de bezoekers.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Opendeurdag

Herentals

En bij de brandweer van Herentals was er hetzelfde weekend ook feest, want hier werd op 9 september het 200-jarig bestaan van het korps gevierd. Herentals is een post van de Hulpverleningszone Kempen, net als de brandweerposten van Balen, Geel, Grobbendonk, Herenthout, Mol en Westerlo.

Deze activiteiten werden niet bij de kazerne, maar op de Grote Markt van Herentals gehouden, waar bijna het gehele wagenpark van de brandweer uitgesteld stond. Ook waren er hier weer verschillende andere diensten aanwezig zoals de Civiele Bescherming, politie, defensie, Rode Kruis en waren er verschillende oldtimers te zien. De gehele dag werden spectaculaire demonstraties gegeven door de verschillende diensten. Voor onze jongste fans was er een heus springkasteel en een speurtocht en ze konden een echte brandweerspuit hanteren om een 'brand' te blussen, waarna ze met een echte Fotoboot en zak met allerlei kleinigheden weer tevreden verder konden.

Om het publiek een kijkje te geven in het verleden, was een aantal oudere voertuigen opgesteld; onder andere een Willy's Jeep van post Westerlo, een autopomp van Maaseik (uit privéverzameling), een snelle hulpwagen (uit privéverzameling) en voertuigen die in bruikleen staan in het Brandweerdepot Weelde, zoals de ambulance van Geel en de Ford van brandweer Mol.

Wat heel erg leuk was, is dat er nog een aantal oude brandweerspuiten te zien waren.

Brandweerzone Kempen is een van de 34 Belgische hulpverleningszones. Zij verenigt sinds 1 januari 2015 de brandweerposten van Balen, Geel, Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Mol en Westerlo. Het beschermingsgebied van de Brandweerzone Kempen beslaat 727,23 km² met een bevolking van ongeveer 260.000 inwoners.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Opendeurdag

Wommelgem en Borsbeek

TEKST EN FOTO'S Marinus Oosthoek

Brandweer Wommelgem en Brandweer Borsbeek vierden op 27 augustus 2023 gezamenlijk hun jubileum van respectievelijk 150- en 125-jarig bestaan. Naar aanleiding van deze verjaardag hadden de vriendenkring van de vzw 'Blusmaatschappij van Wommelghem' en de vzw 'de Gevelpissers' een gezamenlijk feest en een oldtimeroptocht georganiseerd. Uiteraard reed tijdens deze optocht ook het pronkstuk van de Blusmaatschappij Wommelghem mee: een ladderwagen uit 1927 met ook een Nederlands tintje, want deze autoladder is immers lang geleden zijn dienst begonnen bij brandweer Delft.

De rondrit eindigde in Borsbeek, waar de bezoekers van de opendeurdag de voertuigen konden bezichtigen. Onderweg werden diverse brandweerposten aangedaan, waar ook veel belangstelling was om een kijkje te nemen bij de oldtimers zoals bij de posten Ranst, Zandhoven, Wommelgem en de eindbestemming op de opendeurdag Borsbeek.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Opendeurdag

Wommelgem en Borsbeek

Inzegening door meneer pastoor

Jaarlijks wordt er bij onze Zuiderburen een voertuigzegening gedaan, waarbij de brandweer- en andere motorvoertuigen langs de kerk gaan en gezegend worden door de pastoor om weer een veilig jaar tegemoet te kunnen zien. Nu leek het mij wel leuk om de Magirus 851 van Gorinchem, die tijdens deze rit ook meereed, ook te laten zegenen. Deze autoladder was weer in de oorspronkelijke Gorcumse staat teruggebracht. Die restauratie was grotendeels verricht in het brandweerdepot te Weelde en het voertuig heeft dus nu ook een beetje Belgisch bloed. Even werd er een praatje gemaakt met meneer pastoor en het een en ander werd uitgelegd en jawel, hij wilde graag een uitzondering maken en deze wagen zegenen. Naast de pastoor en zijn gevolg, inclusief emmertje met wijwater en de beroemde wijwaterkwast (in casu een wc-borstel), werd ook de trotse Alex Tukker er bij gehaald en het zegenen kon beginnen. Er kwam een toespraak van meneer pastoor en de Magirus met inbegrip van Alex werden gezegend en gezien het een Nederlandse wagen betrof, vond meneer de pastoor dat het overgebleven wijwater over de wagen en zijn gevolg mocht gaan. Volgens Alex reed de wagen daarna een stuk veiliger en beter...

MAGIRUS-DEUTZ

USAF BRANDWEER WAGENS

MAGIRUS-DEUTZ USAF BRANDWEER WAGENS

Toen na de Tweede Wereldoorlog de bezettingsmachten in het overwonnen Duitsland vliegvelden bezetten, werd ook daar uiteraard brandweer geïnstalleerd. Ze moesten het aanvankelijk doen met datgene dat nog voorhanden was; een motorspuit, een oude Duitse brandweerwagen die de oorlog had overleefd, of het materieel dat men zelf had meegebracht in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog.

TEKST Marinus Oosthoek en Peter Snellen
FOTO'S collectie Magirus

De Amerikaanse luchtmacht werd een zelfstandig onderdeel van de strijdkrachten. Tijdens de oorlog was die nog een luchtvaartafdeling van het Amerikaanse leger geweest. De United States Air Force (USAF) vestigde zich op enkele bases in Duitsland en daar ontstonden ook nederzettingen, die voor een heel groot deel bestonden uit de gezinnen van de Amerikaanse militairen. Ook de dorpen die zo ontstonden, moesten brandbeveiliging hebben. En daarvoor waren ook voertuigen nodig. Het *Wirtschaftswunder*, de opbloei van de Duitse economie na de Tweede Wereldoorlog, was nog maar net in gang gezet.

Toen na verloop van tijd het brandweermaterieel dat ter beschikking van de USAF stond dan ook tot op de draad versleten en soms nauwelijks nog inzetbaar was, werd er omgekeken naar nieuw aan te kopen voertuigen. De Amerikaanse landmacht in Duitsland deed vooral zaken met de firma Metz. De USAF liet echter het oog vallen op Magirus. In het begin van de jaren vijftig kregen die beide firma's grote opdrachten van de Amerikanen voor het leveren van brandweerwagens. De voertuigen die uit deze orders voortkwamen waren heel bijzonder om te zien en waren een echte mengelmoes, met een Duitse (enkele) cabine

en met een opbouw die moest voldoen aan de Amerikaanse normen en die ingezet moest kunnen worden door Amerikaanse brandweerlieden. Overigens, die brandweerlieden kwamen al gauw voor een heel groot deel uit Duitsland zelf. De Amerikaanse luchtmacht kon niet zoveel mensen vrijmaken voor brandweerdiensten en dus wierf men onder de Duitsers, die graag gehoor gaven aan die uitnodiging. Er stond een voor toenmalige begrippen erg goed salaris tegenover, de opleiding was goed en grondig en die opleiding vond voor een deel ook in Amerika plaats, zodat men van tijd tot tijd gratis naar Amerika mocht reizen.

We gaan hier wat dieper in op de Magirusleveringen.

TLF15-S4

Erg bekend werden de tankautospuiten die door Magirus benoemd werden als TLF15-S4. In 1953 werden de eerste TLF15-S4 voertuigen uitgeleverd. Die kwamen uit een eerste bestelling van veertien stuks, die vrijwel onmiddellijk gevolgd werd door een tweede order van veertien voertuigen. Verschil tussen de eerste en de tweede serie is, dat bij de eerste reeks aan beide zijden van de opbouw een bedieningspaneel voor de

pomp te zien is en bij de tweede serie alleen aan de linkerzijde (gezien in de rijrichting). De wagens waren gebouwd op Magirus Rundhauber S3500 met een typisch Amerikaanse opbouw. De pomp was 'mid ship' ingebouwd. Ook de treeplank achterop was zo Amerikaans als het maar zijn kon en hetzelfde gold voor het slangenbed bovenop de opbouw. Dat kon overigens worden afgedekt met een waterdicht zeiltje.

De pomp van het type PM 615 (nu heet dat een FP15/8) leverde 1500 l/min. Boven de pomp zat een tank voor schuimvormend middel met 200 liter inhoud. Er was een bluswatertank ingebouwd voor 2000 liter. Aan beide zijden was een hogedrukhaspel aangebracht met dertig meter vormvaste slang.

Er was ook nog een uitvoering met vierwielaandrijving. Die kreeg de benaming TLF15-S7.

Na ruim tien jaar in Amerikaanse dienst werden de wagens van de USAFG (afkorting voor de Amerikaanse Luchtmacht in Duitsland) vervangen. Een deel van de voertuigen bleef in Duitsland, maar verschillende exemplaren werden onder andere via de firma Geens in België geïmporteerd en doorverkocht aan brandweer Zandhoven en brandweer Wommelgem. Ook commandant Verbrugge van Deerlijk kocht twee tankautospuiten uit deze serie, waarvan er één in Deerlijk in dienst werd gesteld. Waar de tweede van dat duo naar toe is gegaan, is niet bekend.

Leven in Weelde

In het depot van Weelde staat een voertuig, dat (na zijn diensttijd bij de USAF) dienst heeft gedaan in het Belgische Dour. Die wagen komt naar het zich laat aanzien uit de eerste serie van veertien voertuigen, die begin 1953 werd uitgeleverd. Pas in 1978 kwam de wagen in Dour in dienst en was toen toch al vijftientig jaar oud. De wagen van Dour werd in 2008 pas buiten dienst gesteld en had toen toch ook al weer dertig jaar dienst gedaan.

Op 9 februari 1952, werd die wagen geleverd en wel in het stadje Wolfgang, dat nu behoort tot de grote stad Hanau in Duitsland. Het chassis van deze wagen was gebouwd in Ulm, de motor kwam uit Keulen. In 1965 werd hij in België geïmporteerd, via het douanekantoor van Eynatten. Het voertuig was van de Amerikaanse luchtmacht gekocht door de firma Alphonse Verbrugge in Deerlijk. Na drie jaar werd hij eigendom van de stad. In 1972 werd hij gekocht door de gemeente Elouges. En toen de gemeente fuseerde, werd het een voertuig van de brandweer Dour. Daar werd hij 1995/1996 nog helemaal gereviseerd. Plaatwerk werd vervangen en niet werkende functies werden weer hersteld.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Freiwillige Feuerwehr Radbruch bouwde BGS-Magirus om tot TLF

TEKST EN FOTO'S Burkhard Giese

In 1978 bouwde de Freiwillige Feuerwehr Radbruch (gemeente Bardowick) uit een Magirus-Deutz Mercur-A 85D7A terreinvrachtauto, die afkomstig was van de Bundesgrenzschutz (BGS) een tankautospuiter.

Deze voertuigen werden tussen 1958 en 1961 door de BGS aangekocht en dienden voor de verzorging van brandstof, kleding en persoonlijke uitrustingen van de grenspolitiemannen (de zogenaamde Grenzjäger). De wagens hadden een 85 pk sterke luchtgekoelde viercilinder dieselmotor. Eind jaren zeventig werden deze voertuigen bij de Bundesgrenzschutz afgestoten en verkocht. Omdat de vrijwillige brandweer van Radbruch geen hoofdkorps of Stützpunktfeuerwehr was, zag men nauwelijks kans om van de gemeente Bardowick een tankautospuiter te kopen. De wagens van de BGS werden daarom door de vrijwillige brandweer van Radbruch aangekocht.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

In België wordt deze DAF gekoesterd

De levens van een **DAF 1300**

TEKST
FOTO'S

Adriaan Kriek
Marinus Oosthoek, Marcel Sloover en collectie auteur

BRANDWEER JOURE (1980-2000)

Onze correspondent in België Marinus Oosthoek fotografeerde deze wagen op 9 september bij het 200-jarig bestaan van de brandweer Beveren. Deze in 'nieuwstaat' verkerende DAF 1300, is na 43 jaar en 4 eigenaren nog steeds een plaatje om te zien. Het voertuig werd oorspronkelijk in 1980 door Ajax-Ziegler geleverd aan brandweer Joure. Na 19 jaar trouwe dienst is het voertuig ingeruild bij Ziegler Brandweerteknik in Winschoten en van 2000 tot 2002 is het voertuig door Ziegler in bruikleen gegeven aan de brandweer Eersel, post Vessem. Voor brandweer Vessem stond bij Ziegler een DAF FAV CF75 tankautospuiter klaar voor aflevering. Alleen gooide de Vuurwerkkramp in Enschede roet in het eten, want brandweer Enschede zat klem en was naarstig op zoek naar een direct leverbare tankautospuiter, die de verloren tankautospuiter kon vervangen. Ziegler kon per direct een tankautospuiter leveren, omdat die van Vessem klaar stond; zodoende moest Vessem nog twee jaar wachten voor deze tankautospuiter weer terug op honk was. Ziegler heeft daarna de DAF 1300 weer teruggenomen en in 2002 verkocht aan de brandweer Stabroek in België.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Na de vervelende coronatijd was het eindelijk weer zover dat meerdere diensten aanwezig waren tijdens de 46e editie van de Wereldhavendagen, gehouden op 1, 2 en 3 september 2023 in de Rotterdamse haven. Traditioneel was er op de vrijdag een jongerendag met duizenden bezoekers, die konden genieten van de vele schepen, excursies en het spektakel op het water. Verder konden de bezoekers een kijkje nemen bij de diverse bedrijven, Koninklijke Marine, Reddingsbrigade, politie, douane en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (brandweer en ambulance).

TEKST EN FOTO'S Marinus Oosthoek

De parkeerplaats naast het World Port Center (WPC) aan de Wilhelminakade was het hele weekend omgetoverd tot Veiligheidsplein. Veel aandacht was er voor de jeugdige bezoekers, want er was een leerzame ontdekkingstocht voor kinderen van 6 tot 14 jaar georganiseerd. Tijdens deze ontdekkingstocht konden de kinderen een brandweerwagen en een ambulance van binnen bekijken en er kon zelfs een brandje geblust worden, een hindernisbaan worden afgelegd en er kon worden geschminkt. Veel bekijks had ook de aanwezige crashtender van Rotterdam The Hague Airport. Liefhebbers konden terecht bij de Virtual Reality-tent om via een VR-bril mee te maken hoe het is om zelf een brand te blussen of te helpen bij een ongeval. Na inlevering van een stempelkaart kregen de jeugdige deelnemers nog een leuk presentje mee.

Aan de waterkant naast het veiligheidsplein konden de bezoekers zich vergapen aan een stukje historie van de Rotterdamse brandweer: daar stonden drie Ahrens-Foxen, de beroemde brandweervoertuigen uit 1927. Af en toe konden de bezoekers ook horen hoe zo'n wagen uit 1927 klonk, want dan werd van een van de Ahrens-Foxen even de motor gestart.

Scheepswerf Shipyards Rotterdam had een stand in een van de hallen op het oude terrein van scheepswerf RDM in Heijplaat. Op deze stand maakte de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid de bezoekers bekend met het nautische aspect van het brandweervak. Het is toch ook wel heel erg mooi om de bezoekers te kunnen vertellen wat de brandweer allemaal kan betekenen voor de beroepsvaart.

25 jaar Gezamenlijke Brandweer

De Gezamenlijke Brandweer toonde een gedeelte van haar materieel, onder andere de nieuwe pompelampen, het waterkanon en de blusrobot, die met de regelmaat van de klok een leuke demo weggaf, die uiteraard veel bekijks trok.

Omdat de Gezamenlijke Brandweer dit jaar 25 jaar bestaat, was er op vrijdagmiddag een bijzondere bijeenkomst op het terrein naast het WPC. De bij de GB aangesloten bedrijven en bepaalde leveranciers waren uitgenodigd om te komen proosten op het jubileum van de Gezamenlijke Brandweer.

Met ruim 400.000 bezoekers was deze editie een succes te noemen. Zet daarom alvast in de agenda de Werfhaven-ruimte op 25 november naast het WPC en de Brandweertent.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

PERLINI

EEN GOEDE MATCH MET KRONENBURG

Perlini, een goede match met Kronenburg

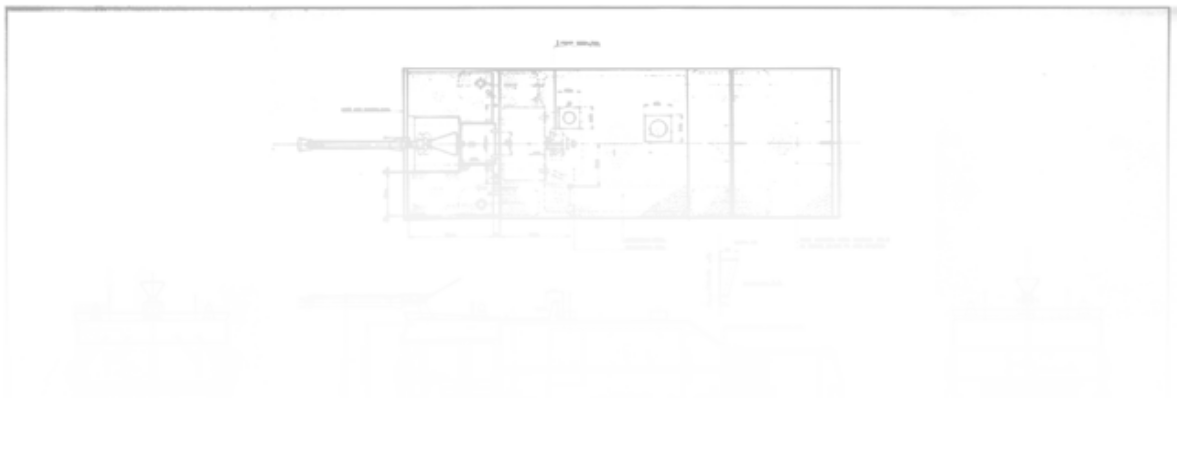
TEKST Adriaan Kriek FOTO'S collecties Gerard Koppers, Adriaan Kriek en Peter Snellen, Nationaal Archief

Wat ik al eens eerder schreef: het Brandweermuseum in Borculo kreeg een grote schenking van honderden gefotografeerde tekeningen van Kronenburg, die op ponskaarten zijn geplakt. Aan mij werd gevraagd of ik de negatieven van de ponskaarten in kon scannen. Het is een tijdrovende klus, maar ontzettend leuk om te doen.

Tijdens het inscannen kwam ik een tekening tegen van een Perlini crashtruck voor Eelde en bij het zien van deze tekening kreeg ik het idee om er iets over op papier te zetten. Het zijn typische Nederlandse crashtrucks. Na wat speurwerk van Peter Snellen, Louis van Telgen en ondergetekende, kwamen we

erachter dat er toch diverse Perlini chassis' opgebouwd zijn door Kronenburg.

Bij de Nederlandse brandweer hebben maar weinig Italiaanse voertuigen dienstgedaan; in een van mijn vorige artikelen heb ik wat geschreven over Fiat, nu is het de beurt aan een andere typische Italiaan. Deze stonden in de jaren zeventig en tachtig op de vier grote vliegvelden van Nederland als crash-tender stand-by. Schiphol heeft de meeste Perlini's gehad. Na hun werkzame leven op Schiphol zijn er ook enkele terecht gekomen op de drie andere vliegvelden van Nederland: Rotterdam (Zestienhoven), Maastricht (Beek) en Groningen (Eelde); één is er bij een particulier terecht gekomen.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Perlini, een goede match met Kronenburg

Perlini richtte zich op de productie van zware dumptrucks voor de bouw.

Eind jaren zestig begon de ontwikkeling van zeer grote vliegtuigen, die bekend werden als jumbojets. In het begin van de jaren zeventig kwamen er straalvliegtuigen, die meer dan driehonderd passagiers konden vervoeren. De internationale burgerluchtvaartorganisatie ICAO voegde een nieuwe categorie aan de luchthavenvoorschriften toe. Niet alleen de vliegtuigen werden steeds groter, maar ook het vliegverkeer groeide en de brandweer moest dan dus ook meegroeien. Er waren ineens nieuwe brandweerwagens nodig van een behoorlijk groot formaat. Schiphol moest hier ook aan gaan voldoen.

Schiphol's vaste leverancier Kronenburg, die al veel ervaring had met het bouwen van grote vrachtwagens, werd hiervoor ingezet.

als eerste vijf van deze mastodonten. Op 17 juni 1971 werden deze vijf door Kronenburg afgeleverd op Schiphol en ze kregen als registratienummer 377 tot en met 381.

Nog geen acht jaar later waren deze wagens al door de nieuwe ICAO-eisen achterhaald en moesten ze vervangen worden door een nieuwe generatie crashtruck met nog grotere capaciteit en nog meer snelheid en acceleratievermogen. Ter vervanging van de Perlini's werden er in 1979 zeven stuks crashtrucks van de Engelse firma Reynolds Boughton type Chubb-Patroller aangekocht voor de luchthavenbrandweer Schiphol.

Ook de andere drie grote vliegvelden van ons land kochten Perlini's vliegveld Beek en vliegveld Eelde schaften beide een Perlini's vliegveld. De Perlini's vliegvelds werden ook ingezet voor de brandweer van de luchthaven Beek en vliegveld Eelde.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Perlino, een goede match met Kronenburg

Perlino/Kronenburg Crashtenders in Nederland

Luchthaven Schiphol

1	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	377	1971	1979
2	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	378	1971	1979
3	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	379	1971	1979
4	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	380	1971	1979
5	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	381	1971	1979

Vliegveld Zestienhoven (Rotterdam)

C1	CT4LD5000T8700/870	Perlino B503/Kronenburg	1973	1985	
C2	CT4LD5000T8700/870	Perlino B503/Kronenburg	1973	1985	
C3	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	1971	1992	A

Vliegveld Eelde

2	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	1971	1988	A
6	CT4LD5000T9000/1000	Perlino B503/Kronenburg	1980	1997	B

Maastricht Airport (Beek)

2/7	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	1970	1988	
1	CT4LD5000T8700/870	Perlino B502/Kronenburg	1971	1992	A

A overgenomen van NV Luchthaven Schiphol

B naar Polen

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Perlino, een goede match met Kronenburg

LISSABON, PORTUGAL

KRONENBURG

KRONENBURG

PORT LOTNICZY, POLEN

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

EEN KNAL MET GROTE GEVOLGEN

TEKST Peter Snellen
FOTO'S collectie Korpora

Op vrijdag 7 november 1975 vond rond 09.50 uur in de Naftakraker II van de N.V. DSM te Heerlen een explosie plaats. Deze naftakraker stond op de Locatie Kunststoffen, binnen de gemeentegrenzen van Beek (Limburg). Deze explosie werd gevolgd door een hevige brand in de kraakinstallatie zelf en in drie nabij gelegen opslagtanks voor nafta.

Een naftakraker dient voor de productie van ethyleen, dat onder andere wordt gebruikt voor de vervaardiging van kunststoffen. In de kraakinstallatie wordt nafta (een licht bestanddeel van aardolie) bij hoge temperatuur en lage druk omgezet in lichtere producten zoals ethyleen, propyleen en kraakbenzine. Na te zijn afgekoeld worden de gevormde gassen gecompriemd en daarna in een destillatiesectie gescheiden (onder een druk van 15 à 20 bar). Zowel nafta (een vloeistof), als de daarvan gemaakte producten ethyleen, propyleen en kraakbenzine zijn zeer brandbaar en gemengd met lucht kunnen de dampen en gassen exploderen. Naftakraker II was in 1966 in bedrijf gesteld en had een productiecapaciteit van 100.000 ton ethyleen per jaar.

Explosie

De explosie vond plaats tijdens het opstarten van de kraakinstallatie, die zeven weken buiten bedrijf was geweest. Gedurende die tijd werden enkele drukvaten in het kader van periodieke keuring door de DSM gekeurd. Tijdens het opstarten van de installatie, dat op 5 november begonnen was en waarbij men nog in een vroeg stadium verkeerde, moet een lek zijn ontstaan, waardoor onder druk een tot vloeistof verdicht mengsel van lichtere koolwaterstoffen is ontsnapt. De lekkage is nog door de betrokken werknemers ontdekt; om ongeveer 09.50 uur werd gasalarm gegeven, het brandalarm kwam ook op dezelfde tijd binnen. De gaswolk moet dus al zeer snel zijn ontstoken.

Door de (vrije gaswolk-)explosie werd een deel van de schade op het bedrijfsterrein veroorzaakt en ook alle schade in de omgeving. Die explosie veroorzaakte een zeer grote brand in de kraakinstallatie, omdat vele leidingen en reservoirs door de explosie zodanig waren beschadigd dat de vaak zeer brandbare inhoud naar buiten kwam. Ook waren drie tanks (C, D en E) in het tankpark in brand geraakt. Onmiddellijk na de drukgolf waren de tankdaken van deze drie tanks op de scheurnaad gedeeltelijk losgeraakt van de tankwand. Op de kieren die zo waren ontstaan vatte de ontsnappende naftadamp onmiddellijk vlam. Bovendien brandde direct na de explosie de kolommenbaan tegenover de tanks C en D door lekkage in een of meer leidingen.

Eerste inzet

Met alle beschikbare middelen werd begonnen met het bestrijden van deze calamiteit. Eerst moesten de gewonden opgespoord en geholpen worden en zo snel mogelijk moest ook de brand worden geblust. Het was een zeer moeilijke taak.

slachtoffers gevonden. Tussen 15.50 uur en 16.20 uur worden nog negen slachtoffers in de installatie gevonden (onder andere bij de compressorensectie). Van die slachtoffers was in veel gevallen niet veel meer over, dan as. De identificatie verliep dan ook erg moeizaam en zou nog dagen in beslag nemen.

Om 10.30 uur was de brandweerinzet als volgt georganiseerd: bedrijfsbrandweer complex zuid in zijn totaliteit, bedrijfsbrandweer complex noord met 36 personen, technische hulpverlening zuid met 9 man en technische hulpverlening noord met 10 man. Een adjunct-commandant van de brandweer had het bevel over de aanval aan de zuidzijde, een collega nam de westzijde voor zijn rekening en een andere collega was verantwoordelijk voor het koelen van de kolommenbaan en het tankpark.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Ingezet materieel bedrijfsbrandweer

Bedrijfsbrandweer complex Zuid

- Tankautospuiter (2400 l/min)
- Blusvoertuig (4000 l/min)
- Schuimblusvoertuig (2400 l/min)
- Tankwagen brandweer

Er werd - al heette dat toen nog niet officieel zo - flink opgeschaald: mensen en materieel vanuit Beek, Geleen, Heerlen, Kerkrade, Maastricht, Steyn, Sittard en zelfs Eindhoven (op aanvraag van brandweer Heerlen met de gloednieuwe Rijks-crashtender en een dienstauto) werden naar de plaats van de ramp gedirigeerd.

De gemeentebrandweer van Sittard kwam om 11.15 uur ter plaatse met twee autospuiten. Die legde af op open water en zette mede in op de kolommenbaan. De tweede wagen werd ingezet in aanjaagverband voor de koeling van de objecten aan de zuidelijke kant van de brand. Bijna gelijktijdig kwam ook Heerlen op het brandterrein aan, met twee autospuiten en de Rijks-crashtender, die ze net hadden ontvangen. Heerlen werd ingezet voor het koelen van de tanks C en D, de Heerlense schuimbluswagen werd aan de noordoostelijke zijde van het tankpark ingezet.

Om 11.55 uur arriveerde de brandweer van Kerkrade met een autospuiter. Die nam de taak van een DSM-schuimvoertuig over met een waterkanon. Later gaat die nog naar tank C.

Om 12.05 uur komt Maastricht met een autospuiter. Om 12.32 uur komt de brandweer van Beek met een autospuiter. Om 12.32 uur komt de brandweer van Geleen met een autospuiter. Om 12.32 uur komt de brandweer van Steyn met een autospuiter.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Kerkrade opgeroepen. Die was aanvankelijk niet meegenomen, omdat men wist dat alle korpsen een eigen frequentie hadden, die niet door de buurgemeenten kon worden gebruikt.

Geleen, Stein en Beek bleven ter plaatse paraat, voor het geval er alsnog ingegrepen diende te worden wanneer de brand zich uitbreidde. Men was de hele dag aan het werk om brandhaarden onder controle te brengen. 's Avonds, kort na acht uur, konden de meeste overvulde brandweerkorpsen naar hun standplaatsen terugkeren. De brand werd uiteindelijk onder controle gebracht. Het was de laatste grote brand in de regio, die de brandweer van Geleen, Stein en Beek opvroeg.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Ingezet materieel overheidsbrandweer

Heerlen

- Tankautospuiter
- Rijkscrashtender

VBB Nieuwsbrief

De VBB Nieuwsbrief is een digitaal tijdschrift dat de leden van de VBB in kennis stelt van de activiteiten van de VBB en de brandweer.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

in Limburg (daar nog altijd Gouverneur genoemd; de calamiteit had een impact die de gemeentegrenzen overschreed, en dus had hij het commando) het niet nodig achtte dat de BB ingezet zou worden. Het vreemde was wel, dat de toenmalige minister-president, Joop den Uyl, al in een heel vroeg stadium tegenover de pers had medegedeeld, dat “BB en Rode Kruis zeer snel ter plaatse waren”. Wel werd de BB ingeschakeld voor het leggen van een verbinding met de buitenwereld, voor het gemeentebestuur van Beek. Doordat veel mensen belden om inlichtingen en het doorgeven van schade, lag de telefoonverbinding in het gemeentehuis van Beek plat. Ook leverde men nog (in een later stadium) een aantal grootvermogen pompen, die hoofdzakelijk werden gebruikt voor het wegpompen van het (mogelijk vervuilde) bluswater.

van de slachtoffers en nabestaanden. Hij gaf aan tijdens de bezoeken die hij aan de gewonden gebracht had, geen klachten te hebben vernomen. Het is maar waar je de norm legt...

DSM had overigens al snel contacten gelegd met glashandela-
ren uit de verre omgeving en zorgde er voor, dat er heel snel heel
veel ruiten vanuit een centraal depot konden worden geleverd.
Al op de zaterdag na de ramp was praktisch alle glasschade bij
de omwonenden hersteld.

Al om 13.00 uur op die eerste dag (7 november) kon men constateren, dat de branden in de secties III, IV en V van de fabriek duidelijk verminderd waren. In sectie IV brandde het nog hevig bij de compressorruimte en op de bovenverdieping van de meetkamer. De tanks C en D brandden aan de dakrand. In de kolommenbaan brandde het zeer hevig, ten gevolge van

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

uitstromend gas.

Twee uur later, tegen 15.00 uur, was nogmaals een sterke vermindering van de hevigheid van de branden waar te nemen. Wel is er nog een hardnekkige brandhaard bij de methaankolom. De tanks C en D gaan feller branden. De brand in de pijpleidingenbaan is duidelijk in intensiteit afgenomen, omdat men daar de druk kon verminderen door het dichtdraaien van enkele afsluiters. De brandweer zorgt ervoor dat het deel van het tankpark dat niet in brand is gevlogen, wordt afgeschermd en dat de brand in tank D onder controle blijft. Alle tankputten zijn gevuld met een flinke laag schuim.

Weer twee en een half uur later (17.30 uur) blijkt dat er nog enkele branden zijn, die echter gemakkelijk onder controle te houden zijn. De redding en de berging van slachtoffers wordt voortgezet. In het tankpark worden de voertuigen gehergroepeerd en de inzet is vooral gericht op het blussen van tank D, maar dat lukt niet, ondanks het blussen met 8000 liter middelschuim per minuut.

Om 17.50 uur stroomt brandende benzine uit tank D en vult zoemt alle tankputten binnen de omwalling. De brandende benzine verspreidt zich over de tank D. De brand in tank D wordt niet meer gecontroleerd en verspreidt zich over de tank D. De brand in tank D wordt niet meer gecontroleerd en verspreidt zich over de tank D.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

de tankputten zijn zowat opgebrand.

Dan wordt besloten om de tanks te laten uitbranden. In de tankputten wordt verder het schuimdek versterkt. Het bluswater wordt via een buffervijver langs weg A afgevoerd en weggepompt. En verder is het hoofdzakelijk het koelen van de tankwanden, de kolommenbaan en de methaankolom.

Op zaterdag 8 november bestaan de werkzaamheden hoofdzakelijk uit het koelen van de hierboven genoemde installaties. Er is nog altijd brand in de tanks C, D en G.

Op zondag 9 november is tank D uitgebrand. De tanks C en G worden onder controle met water gevuld om de brandstof door gecontroleerde verbranding kwijt te raken. Er worden leidingen met stikstof gevuld, om de brandbare gassen daarin te verdrijven.

Om 07.00 uur op maandag 10 november zijn de branden in de methaankolom en die in de kolommenbaan uit. Tank C brandt nog gecontroleerd uit en blijft branden tot 12 november om 01.50 uur. Tank G is op die maandag leeg gebrand en wordt met stikstof gevuld.

op het terrein van DSM zelf 14 personen gedood en 109 gewond, waarvan er 45 na eerste hulp vervoerd werden naar de omliggende ziekenhuizen. Zestien personen waren zwaar gewond en vele tientallen lichtgewonde mensen waren getroffen door rondvliegende glasscherven.

Rond 11.30 uur waren alle gewonden op het terrein behandeld en waar nodig afgevoerd naar ziekenhuizen. Enkele dagen na de explosie lagen er nog zestien gewonden in het ziekenhuis, waarvan er één in levensgevaar verkeerde.

De explosie beschadigde gebouwen op het terrein van DSM en in de omgeving sneuvelden ruiten van gebouwen (onder andere van woningen en scholen). De directe bedrijfsschade en de schade in de omgeving (er werden circa 2000 schadeclaims ingediend) werd in totaal geschat op ongeveer 100 miljoen gulden.

Een ander gevolg was, dat de inwoners van het gebied rondom DSM letterlijk in één klap waren wakker geschud. Die wisten nu wat de risico's van chemische industrie in de onmiddellijke nabijheid van de woonplaats kon betekenen. Al in de week na de explosie werd te in de kranten heel wat stukjes, die aangaven dat de explosie heel langzaam op een brandweerleiders. Men was toen nog niet bekend met de naam van de explosie, maar het was duidelijk dat het om een brandweerleiders ging.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

zorgd werd voor de beveiliging van de andere personeelsleden. Het ontbrak aan snelle en duidelijke informatie en aanwijzingen aan het aanwezige personeel hoe gehandeld moest worden in deze situatie." En even verder: "Bij de verbandkamer was de toegang voor ziekenauto's volstrekt onvoldoende, terwijl snelle hulpverlening in deze ruimte nog bemoeilijkt werd doordat ook daar ruiten waren gesprongen door de ontploffing."

Onderzoeken

Natuurlijk vonden er onderzoeken plaats naar de oorzaak van deze calamiteit. Een herhaling moest immers voorkomen worden. Het onderzoek van de Officier van Justitie in Maastricht wees uit, dat er geen sprake was geweest van een relatie tussen strafbaar menselijk handelen en het scheuren van de pijpleiding, waardoor het explosieve mengsel kon ontsnappen. Er waren tijdens het onderzoek drie breuken in pijpleidingen gevonden. Uit één daarvan moet een mengsel van circa 5500 kg propaan, propaan, butaan en butadieen zijn ontsnapt. Maar niet duidelijk was welke breuk de directe oorzaak was; de twee andere breuken zouden ook door de explosie kunnen zijn ontstaan. Want door de explosie was er schade aan de pijpleidingen toegebracht. Het onderzoek van de Officier van Justitie in Maastricht wees uit, dat er geen sprake was geweest van een relatie tussen strafbaar menselijk handelen en het scheuren van de pijpleiding, waardoor het explosieve mengsel kon ontsnappen. Er waren tijdens het onderzoek drie breuken in pijpleidingen gevonden. Uit één daarvan moet een mengsel van circa 5500 kg propaan, propaan, butaan en butadieen zijn ontsnapt. Maar niet duidelijk was welke breuk de directe oorzaak was; de twee andere breuken zouden ook door de explosie kunnen zijn ontstaan. Want door de explosie was er schade aan de pijpleidingen toegebracht.

de kraakinstallatie. De oorzaak van die breuk in de betreffende pijpleiding, daarover waren twee (beide zeer ingewikkelde) theorieën.

Niet alleen Justitie onderzocht de explosie, maar ook de arbeidsinspectie en de Dienst voor het Stoomwezen alsmede DSM zelf gingen op onderzoek uit. Die beide eerder genoemde overheidsinstellingen maakten trouwens gebruik van gegevens die DSM hen aanleverden. Het chemieconcern zelf stelde dus ook een onderzoek in (en als we de pers mogen geloven zelfs meerdere), maar hield de resultaten jarenlang voor zich. Openbaarmaking van het interne rapport zou het bedrijfsbelang schaden omdat er vertrouwelijke fabricagegegevens instonden. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kreeg, als enige, wel een exemplaar. DSM was in 1975 nog een 100 procent staatsbedrijf. Met als argument dat men 'bedrijfsbelangen' wilden veilig stellen weigerden opeenvolgende ministers de afgelopen jaren Kamerleden die daar om vroegen het DSM-rapport te laten inzien. Het is dan ook niet onbelangrijk is wat er daarna gebeurde.

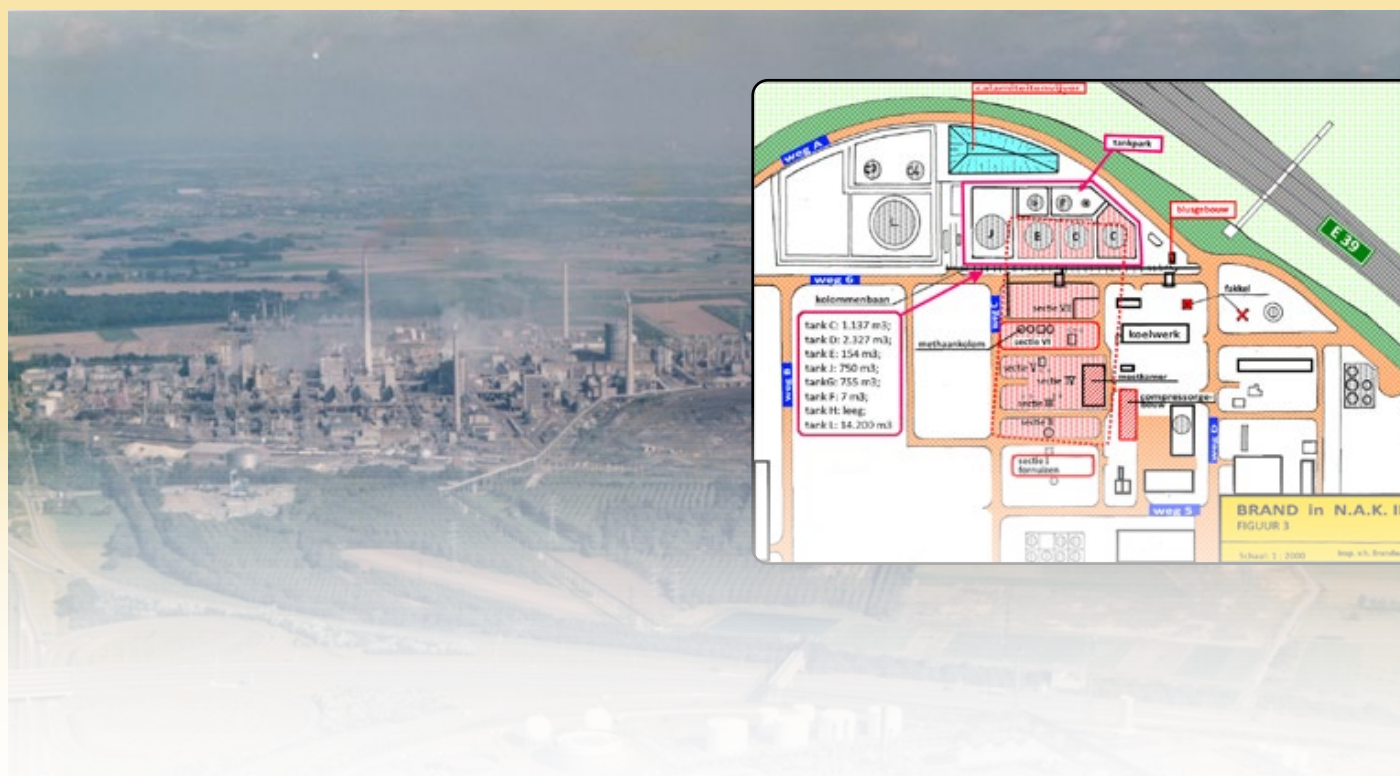
De explosie van 1975 was de laatste in een reeks van explosies in de jaren zeventig en tachtig. Het was de laatste in een reeks van explosies in de jaren zeventig en tachtig. Het was de laatste in een reeks van explosies in de jaren zeventig en tachtig.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

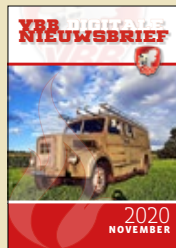
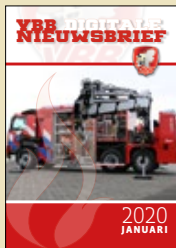
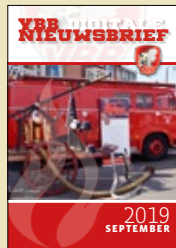
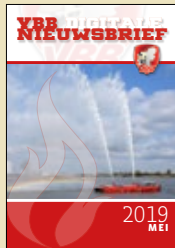
Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

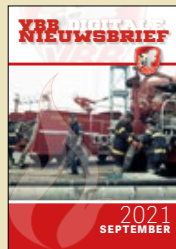
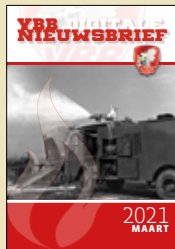
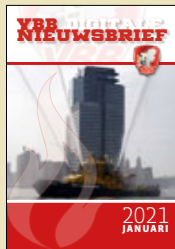
2017

2018

2020

2022

2023

YBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

SPECIALS

